
Enkel atferdspsykologi

BOKOVERSIKT

Dette er en meget enkel innføring i atferdspsykologisk tenkemåte, beregnet på ansatte i eldreomsorgen og med eksempler fra samme felt. Forfatterens hovedbudskap er at det er mulig å frigjøre "litt mer tid" til positivt samvær ved å anvende enkle atferdspsykologiske prinsipper, særlig i forhold til problematferd.

Det er ikke tvil om at en atferdspsykologisk tenkemåte kan være fruktbar, særlig i forhold til mennesker med demens eller atferdsforstyrrelser. Forfatterne illustrerer dette på en lettfattelig og humoristisk måte, og med eksempler som mange vil kjenne seg igjen i. Det er derfor ikke så vanskelig å bære over med at oversettelsen fra dansk til tider er haltende. Verre er det at forfatterne ganske arrogant avfeier andre teoretiske forståelsesrammer enn sin egen – det være seg andre psykologiske skoleretninger eller bidrag fra andre fagområder. Slike holdninger kjenner vi godt fra psykologiens tidlige utvikling, men man må kunne forvente at fagfolk i det 21. århundre tilkjennegir atskillig større ydmykhet for at andres perspektiver også kan være fruktbare.

Min største innvending er likevel at forfatterne så å si kategorisk avviser diagnostisering av årsaker til atferdsforstyrrelser hos eldre. Flere steder brukes uttrykk som "såkalt demens" eller "mennesker som kalles demente". Slike holdninger er muligens politisk korrekte i forfatterens fagmiljø. Men ved å avfeie de hjerneorganiske årsakenes sentrale betydning, blir forfatterens indirekte budskap at gamle mennesker flest vil ha en tilbøyelighet til å klype, skrike, forsyne seg av medbeboernes mat eller utvise liknende typer atferd dersom de ikke håndteres ut fra de beskrevne atferdspsykologiske prinsippene. Forfatterens kvasiprogressive hang til "avmedikalisering" kan således gi utilsiktet næring til uheldige fordommer mot eldre.

Boken kan leses med stort utbytte av dem med tilstrekkelig faglig ballast til å gjennomskue forfatterne i de tilfellene de vipper over i demagogi. Bokens hovedmålgruppe synes imidlertid å være ansatte med et atskillig svakere faglig fundament, og i så fall vil min anbefaling måtte bli nokså reservert.

Torgeir BruunWyller

Medisinsk klinikk

Aker universitetssykehus

Publisert: 10. juni 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 1. september 2026.